

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 164/05-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Juraja Babjaka a Eduarda Bárányu vo veci sťažnosti Ing. M. B., bytom K., zastúpenej advokátkou JUDr. M. K., K., pre namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prerokovanie jej veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 66/2002 na neverejnom zasadnutí 24. augusta 2005 takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 66/2002 p o r u š i l základné právo Ing. M. B. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote zaručené čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 66/2002 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prietáhov.

3. Ing. M. B. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 20 000 Sk (slovom dvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Bratislava I p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava I j e p o v i n n ý zaplatiť úhradu trov konania Ing. M. B. v sume 5 302 Sk (slovom päťtisícristodva slovenských korún) na účet jej právnej zástupkyne JUDr. M. K., K., do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. mája 2005 doručená sťažnosť Ing. M. B., bytom K. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou JUDr. M. K., K., ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 66/2002.

Sťažovateľka uviedla, že v apríli 2002 podala okresnému súdu žalobu o zaplatenie 20 487 Sk z titulu náhrady škody proti trom žalovaným za nerealizovaný zájazd na Korziku. V decembri 2003 po doručení vyjadrenia žalovaných vzala žalobu späť voči žalovanému v 2. rade a dňa 1. marca 2004 bola dožiadaným súdom v Košiciach k veci vypočutá. Od výsluchu sťažovateľky sa vo veci opäť nekonalo, a preto vo februári 2005 podala sťažnosť na prieťahy predsedovi okresného súdu, ktorý pripustil prieťahy vo veci, ale ako príčinu označil odchod zákonnej sudkyne do dôchodku a nedostatok sudcov príslušného oddelenia.

Sťažovateľka v postupe okresného súdu vidí porušenie svojho základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto žiada, aby ústavný súd deklaroval porušenie označených práv a prikázal okresnému súdu,

aby vo veci riadne konal, a priznal jej tiež primerané finančné zadost'učinenie vo výške 20 000 Sk a trovy právneho zastúpenia.

Sťažnosť sťažovateľky bola uznesením sp. zn. III. ÚS 164/05 z 1. júna 2005 prijatá na ďalšie konanie.

Listom z 13. júla 2005 sťažovateľka oznámila, že netrvá na ústnom prejednaní veci.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k sťažnosti vyjadrila JUDr. E. H. poverená výkonom funkcie predsedu okresného súdu, ktorá v liste sp. zn. Spr. 2020/05 zo 4. júla 2005 uviedla, že netrvá na ústnom prejednaní veci. Zároveň popísala stav konania vo veci, pričom uviedla, že vecou sa už zaoberala 28. apríla 2005, keď zistila, že vo veci sa riadne nekonalo, čo bolo spôsobené odchodom zákonnej sudkyne do dôchodku a neobsadením súdneho oddelenia 7 C sudcom. V súčasnosti sa vo veci koná a je nariadené pojednávanie na 13. september 2005.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh konania:

Dňa 22. apríla 2002 bola na okresnom súde podaná žaloba sťažovateľky o zaplatenie 20 487 Sk s príslušenstvom, ktorej bola pridelená sp. zn. 7 C 66/02.

Na č. 1. 16 spisu sa nachádza záznam o pridelení spisu zákonnej sudkyňi spolu s potvrdením o úhrade súdneho poplatku v sume 1 020 Sk.

Dňa 25. apríla 2002 vyzvala zákonná sudkyňa sťažovateľku, aby sa dostavila na okresný súd za účelom podpísania návrhu a založenie plnej moci.

Zákonná sudkyňa pokynom uložila súdnej kancelárii vyžiadať ohľadne účastníkov výpis z obchodného registra.

Dňa 17. júla 2002 boli kancelárii doložené žiadané výpisy.

Dňa 22. júla 2002 sťažovateľka predložila doplnenie žalobného návrhu podľa úpravy okresného súdu.

Dňa 26. júla 2002 bol doplnený ďalší výpis z obchodného registra.

Dňa 27. septembra 2002 kancelária predložila sudkyňi spis s tým, aby posúdila miesto príslušnosti (jeden z účastníkov mal sídlo v S.).

Dňa 4. septembra 2003 zákonná sudkyňa vydala pokyn kancelárii doručiť žalobu žalovaným na vyjadrenie v lehote 15 dní. Pokyn bol expedovaný 8. septembra 2003.

Dňa 21. novembra 2003 sa k žalobe vyjadril žalovaný v 1. rade, 22. septembra žalovaný v 2. rade a 14. októbra 2003 žalovaný v 3. rade.

Dňa 19. decembra 2003 bol dožiadaný súd v mieste bydliska sťažovateľky o jej výsluch a v ten istý deň bolo jej zástupkyňi doručené vyjadrenie žalovaných.

Dňa 12. januára 2004 bolo súdu doručené dožiadanie o výsluch sťažovateľky.

Dňa 14. januára 2004 sa vyjadrila sťažovateľka k vyjadreniu žalovaných v 1. a 3. rade, vzala späť žalobu voči žalovanému v 2. rade a navrhla voči nemu konanie zastaviť.

Dňa 16. januára 2004 bola vec pridelená súdnej úradníčke, ktorá 10. februára 2004 predvolala sťažovateľku na 1. marec 2004, keď bol výsluch aj realizovaný (č. l. 45 – 46).

Dňa 15. marca 2004 dožiadaný súd zaslal späť spis spolu so zápisnicou o výsluchu z 1. marca 2005.

Dňa 4. mája 2005 zákonná sudkyňa nariadila vo veci pojednávanie na 13. jún 2005.

Dňa 1. júna 2005 nazrela do spisu zástupkyňa žalovaného v 3. rade.

Dňa 9. júna 2005 žalovaný v 3. rade predložil plnú moc.

Dňa 10. júna 2005 predložila vyjadrenie sťažovateľka spolu s výpisom z obchodného registra. Reagovala tým na skutočnosť, že žalovaný v 1. rade zrušil miesto podnikania, a tým nebol ani správne predvolaný na pojednávanie.

Dňa 13. júna 2005 bolo vo veci vykonané pojednávanie, zástupkyňa sťažovateľky ospravedlnila svoju neúčast' (po nahliadnutí vedela, že žalovaný v 1. rade má inú adresu, na čo reagovala prípisom z 10. júna 2005) a nedostavil sa ani žalovaný v 1. rade. Pojednávanie bolo odročené na 13. september 2005.

III.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola v primeranej lehote prejednaná súdom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach a záväzkoch.

Povinnosťou súdov vyplývajúcou zo základného práva účastníkov súdneho konania na prerokovanie ich veci bez zbytočných priet'ahov v kontexte medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky garantovať právo na prerokovanie veci v primeranej dobe vyplývajúce z čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru je zabezpečiť odstránenie stavu právnej neistoty osoby domáhajúcej sa rozhodnutia štátneho orgánu v primeranej dobe (III. ÚS 111/04, III. ÚS 347/04).

Otázku existencie zbytočných priet'ahov v konaní, a tým aj porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy skúma ústavný súd vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu podľa právnej a faktickej zložitosti veci, podľa správania účastníkov konania a spôsobu, akým v konaní postupoval súd (III. ÚS 125/04, III. ÚS 229/04).

Predmetom posudzovaného súdneho konania je žaloba o vrátenie plnenia z titulu nerealizovaného zájazdu voči cestovnej kancelárii, poisťovni a Slovenskej pošte.

Pri skúmaní označeného konania podľa prvého kritéria ústavný súd zistil, že vec nie je právne a fakticky zložitá a patrí medzi štandardnú agendu na okresnom súde.

Pokiaľ ide o druhé kritérium, ústavný súd nezistil také konanie zo strany účastníkov sporu, ktoré by bolo v príčinnej súvislosti s namietanými priet'ahmi v konaní.

Ústavný súd nezistil v konaní účastníkov postup, ktorý by bol v rozpore s § 101 Občianskeho súdneho poriadku tým, že by neprispievali k tomu, aby sa dosiahol účel konaní. Drobné pochybenie (nepodpísanie žaloby) bolo odstránené obratom.

Ústavný súd preto skúmal existenciu namietaných zbytočných priet'ahov v označenom konaní aj použitím ďalšieho kritéria, ktorým bol postup okresného súdu v predmetnej veci.

Pokiaľ ide o postup samotného okresného súdu, tento nevykonal vo veci žiadne úkony od 27. septembra 2002 (keď skúmal miestnu príslušnosť) do 4. septembra 2003 (keď sudkyňa dala pokyn doručiť žalobu na vyjadrenie žalovaným), t. j. 11 mesiacov, a od 15. marca 2004 (keď predložil dožiadaný súd zápisnicu o výsluchu sťažovateľky) do 4. mája 2005 (keď okresný súd nariadil pojednávanie), t. j. 14 mesiacov. Priet'ahy v konaní, keď okresný súd nevykonal žiadne úkony, predstavujú spolu 25 mesiacov.

Uvedené obdobie nečinnosti JUDr. E. H. poverená výkonom funkcie predsedu okresného súdu spája s odchodom zákonnej sudkyne do dôchodku a s neobsadením príslušného oddelenia.

Ústavný súd už vo viacerých svojich rozhodnutiach aj vzhľadom na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva uviedol, že takéto organizačné problémy nemožno pripísať na ťarchu účastníkov konania a nemožno nimi ani ospravedlniť porušovanie základných práv a slobôd účastníkov konania.

Ústavný súd dospel k záveru, že v dôsledku uvedeného obdobia nečinnosti (spolu 25 mesiacov) došlo zo strany okresného súdu k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj k porušeniu práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výrokovvej časti nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Sťažovateľka sa takéhoto výroku vo vzťahu k okresnému súdu domáhala.

Pretože ústavný súd zistil, že došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj k porušeniu jej práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikázal okresnému súdu, aby vo veci ďalej konal bez zbytočných prietáhov (bod 2 výrokovej časti nálezu).

Sťažovateľka žiadala o priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 20 000 Sk.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd považoval v tomto prípade za primerané priznať sťažovateľke sumu 20 000 Sk (bod 3 výrokovej časti nálezu).

Pri posúdení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vzal do úvahy predmet sporu, ako aj dĺžku konania vo veci vo vzťahu k zistenému porušeniu základných práv sťažovateľky.

Sťažovateľka žiadala priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom, ktoré vyčíslila ako trovy za dva úkony právnej pomoci a dva režijné paušály spolu vo výške 5 302 Sk.

Ústavný súd pri výpočte trov konania postupoval podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb.

Ústavný súd v súlade s ustanovením § 36 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov priznal náhradu trov právneho zastúpenia sťažovateľky vo výške 5 302 Sk (bod 4 výrokovej časti nálezu).

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. augusta 2005